

АНДРЕЙ ПРЪМОВ: ДА СРАВНЯВАШ DOW СЪС СОФИКС Е ВСЕ ЕДНО ДА СРАВНЯВАШ JP MORGAN И BANK OF AMERICA С ЕЛТОС И СВИЛОЗА

19 Февруари 2009г

Андрей Пръмов
Член на Съвета на директорите на БФБ-София

DARIKFINANCE.BG

ИНТЕРВЮИРАЩ: ЮЛИЯН ОГНЯНОВ

Изненада ли Андрей Пръмов първото връщане на лиценз на Инвестиционен посредник?

Не, това е съвсем нормален акт. Когато не виждаш смисъл да продължаваш една лицензионна дейност връщаш лиценза. Аз самият го знам това. Дружеството, което управлявам през 1996 г. беше финансова къща по смисъла на първия Закон за търговските банки. След това се промени режима, промениха се условията, и статутът на финансова къща не беше адекватен на пазарните условия. И аз тогава просто се отказах да се лицензирам. Така сега са преценили и от Бора инвест.

За Закона за банките и кредитното дело ли говорим?

Да, и затова сега нищо не ме изненадва. Пазарът е в пъти по-малък от това, което беше преди година по-рано. И естествено, финансово по-неустойчивите посредници да преоценят дейностите си. Всъщност, Бора инвест може би е първият, който е привлякъл вниманието на журналистите, за обществеността не знам в каква степен. Но това не е първият финансов посредник, който е преустановил дейността си. Това е съвсем естествен процес.

Това означава ли, че тези нови условия предполагат ли още връщания на лиценз?

Стр. | 2

Аз няма да се изненадам. И даже бих очаквал, но не виждам какво толкова вълнуващо има в това.

Това говори за стагниране на пазара.

Куп други неща говорят за стагниране. Например, оборотите на БФБ.

Не са ли смешни?

Ами смешни са, но това е положението.

Защо продължава да се говори за държавна намеса?

Това е оксиморон. Това е като дървено желязо. Как така държавата ще се намесва, за да подкрепи пазара.

Когато се създаваше пазарът на ценни книжа, тогава държавната намеса имаше своята роля. Държавата се намеси и поглеждайки назад можем да преценим, че тази намеса беше успешна. Защото пазарът се създаде и се разви, самостоятелен, укрепна. Пазар като пазар. Не като някаква постсоциалистическа измишльотина. Обаче в сегашните условия държавата да се намесва изливайки пари, както си го представят някои не особено замислящи се индивиди, това е ненормално. Какво представлява фондовият пазар – той представлява всичко друго, но не и държавна намеса.

Ролята на държавата се свежда до това, да създаде условия пазарът да бъде регулиран в интерес на обществото и тук ролята на държавата спира.

И сега какво прави БФБ в тази ситуация. Ние не знаем какви са условията. Ние само предполагаме, че условията ще бъдат много тежки. И още в края на миналата година, БФБ като институция, като организация реагира. Ние не сме идиоти и сме наясно, че когато пазарът е в стагнация или се връща назад, и не говоря за спадането на индексите, като такива, а за свиването на оборотите, стабилността е поставена под изпитание. Това, което ние направихме е, че съкратихме значително бюджета спрямо този от 2008 г. С ясното съзнание, че това вероятно няма да бъде единственото рязане. Защото се разбрахме на тримесечия да правим преглед. И да продължаваме да съкращаваме. С две цели. Да запазим пазара да функционира безпроблемно, като дейност, и да не съкращаваме на пожар персонал. Не че БФБ има кой знае колко души, но това няма никакво значение, защото в условията на криза като не можеш да плащаш заплати хората трябва да си отидат. Другото, което сме решили и е записано в намеренията ни за 2009 г. е да връщаме част от получените комисионни обратно на посредниците.

Това е „cash back” и е нормален принцип. Защото беше отправена критика, че БФБ много печели. Ние сме акционерно дружество, естествено, че ще се опитваме да печелим. Но ние не трябва да трупаме свръх печалба, защото това е за сметка на участниците.

Този „cash back” правен ли е досега?

Не, но е нормална практика и е напълно законна. Аз не знам обаче борса да го е правила, но е обичайна практика при посредниците, когато са акумулирали твърде високи приходи от комисионни, да връщат част от тях на клиентите си, за да ги облекчат. За нас е важен оборотът. Да не забравяме, че посредниците са акционери. Т.е те, ако не го вземат като „cash back” ще го вземат като дивидент. Това не бива да се забравя, а мнозина го забравят.

Нашите читатели пишат и се интересуват, защо когато индексите в Европа или САЩ вървят нагоре, нашите са надолу, и защо DOW JONES е паднал примерно с 40%, а Софикс примерно с 80%.

Първо, това не е така. Когато индексите навън падат, падат и тук. Какво представляват тези индекси? Това са усреднените курсове на конкретни акции. Е, питам аз, след като в DOW са GM, GE, Citi, JP Morgan, Bank of America как да ги сравняваме? С Елтос Троян или със Свилоза Свищов. Не, че са несравними, а са съвършено различни. Да сравняваш сирене с текстил.

Защо индексите се движат в унисон, защото огромната част от инвестициите на борсата са спекулативен капитал. Той купува, за да продаде после. И в редица случаи този капитал не се интересува какво купува, което бе и една от причините за кризата. Тези пари се изтеглят и тогава падат индексите. И когато в България основната част от капитала инвестиран чрез борсата са портфейлни инвестиции и чуждестранен капитал, е нормално да се очаква акциите да върват надолу с по-голяма скорост и в по-голям мащаб отколкото капиталите, които са реално вложени в току-що изброените от мен компании. Та това са 30 от най-големи компании в света. И не само тук има спад с 80%, а в целия развиващ се свят са паднали с толкова.

Как лично вие виждате първия месец или месец и половина от новата година?

Много зле.

Защото и през януари ви питах за това, кои области могат евентуално да отбележат ръст при кризата, тогава нищо не ми отговорихте.

И сега нищо няма да ви отговоря. В момента това, което аз преценявам като най-негативно, е че очакванията са неясни. За първи път в моята практика

сме в период, в който бъдещето, дори краткосрочното или средносрочното е непрогнозируемо. Т.е. прогнози могат да се правят всякакви, но те са толкова диаметрално различни, звучейки еднакво резонни, че реално това не са прогнози.

Това от поведенческа гледна точка е най-разрушителното състояние. Да нямаш очаквания. Аз нямам очаквания. Защото, ако имаш очаквания можеш да предприемеш действия.

Ние сме твърде малки и изненадващо за мен влязохме доста по-стабилни в кризата, от който и да било друг. Не на последно място, защото уроците от 1997 г. не са забравени. Алчността не е надделяла над разума. С други думи валутният борд функционира успешно във всичките си аспекти. И поради тази причина нямаме банкови фалити, нямаме валутни фалити, държавата не е фалирала. Но колко време ще продължи това не мога да кажа. Ние сме твърде зависими от чуждия фактор, и ако този фактор поддаде....

Ако го закъсат европейските банки?

Не искам да го казвам. Ами, ако го закъса ЕС, ако го закъса еврозоната! Онзи ден имаше коментар. Плиткоумни журналисти има не само у нас, а по цял свят. Малоумни анализатори далеч също има не само в България.

Та чета вчера два малумни чужди анализа, като единият беше как в еврозоната, ако имало неплатежоспособни държави, то еврозоната или трябва да им плати сметките, а нали се сещате за кои държави става въпрос – каймака на каймака!?

А в другия анализ сложиха в един куп чуждестранните клонове и субсидиари на европейски банки в страни като Русия, Украйна и Молдова от една страна, Полша и Унгария от друга, и България от трета страна. Е просто няма база за сравнение. Как може да се сравнява ситуацията в Украйна, където девалвацията е достигнала около 40% или пък в Русия с България. как може да се прави това – просто не ми е ясно! И това го правят хора, които слагат печата с качествения щемпел – анализ.

Те са празноглавци.

Емил Хърсев в интервю давано пред вас коментар за Рубини. Толкова да съм съгласен с интервюто.

Този Рубини не е излизал от кабинета си в университета в Ню Йорк. И той седнал да коментира ситуация, която тотално не познава.

Защо се прави това нещо?

За пари. Има определени имена, които са всекидневно по вестниците. Ни само в икономиката. Тези хора са тщестлавни. Това според мен е поведенчески модел. Пак ще цитирам Хърсев, защото и с това съм съгласен – след две години няма да си го спомняме този Рубини. Ама бил предрекъл. Да, един мой съдружник предрече преди 10 години, че условията в Европа ще станат толкова нетърпими, че е най-добре да се емигрира в чужбина и емигрира много далеч. Това става преди 10 години!

Цикличността на човешкото развитие предполага, че винаги ще има кризи. Аз отсега мога да предрека, че такава ще има в следващите 50 години. Или, че един ден бордът ще падне или, че слънцето ще спре. Но не мога да кажа точно кога и как.

